
P r i n o s i

UDK:262.14 Barišić, J.

Primljeno: 2/2003.

SPOMEN NA DR. DON JERKA BARIŠIĆA (o 75. obljetnici rođenja)

Nediljka s. Mirja Tabak, Split

O povodu

O sedamdeset petoj obljetnici rođenja čovjeka, svećenika, župnika, duhovnika, teologa, profesora *don Jerka Barišića* (Split, 1. veljače 1927. – Zagreb, 17. rujna 1980. godine,) osvrćem se na njegov kratki, ali bogati i plodonosni ovozemaljski život, ne zbog toga da ne bi bio zaboravljen (tâ njemu, koji je prepoznatljivo živio za vječnost, to ne bi ni bilo drago), nego da spomen na njegov uzorni vjernički i svećenički lik bude primjer u kršćanskomu životu i poticaj u apostolskomu radu. Teško je išta izdvojiti od onoga što su u spomen pokojnoga don Jerka rekli njegov biskup, školski kolege, suradnici, njegovi župljani, bogoslovi, sjemeništarcu - njegovi odgajanci. Izdvojiti ću samo ono što je ovoga, naoko maloga i običnoga čovjeka i svećenika, činilo neobičnim i velikim, da je svaki spomen na njega uvijek u sugovorniku izazivao priznanje puno topline: *E, dobri naš don Jere!*

Opći podatci

Jerko Barišić rodio se 1. veljače 1927. godine u Splitu. Za svećenika je zaređen 3. lipnja 1951. godine u Splitu.

Dana 11. kolovoza 1951. godine imenovan je župnim pomoćnikom u *Kaštel Sućurcu*, gdje je ostao vjerojatno do 31. listopada 1952. Iste godine, 19. listopada, imenovan je koralnim vikarom stolne crkve¹ i na toj je službi ostao do 31. srpnja 1954.

godine. Dana 3. srpnja 1954. imenovan je upraviteljem župe Tijarice – Kamenska i ondje ostao do 1. ožujka 1959. Godine 1959., 27. veljače, imenovan je upraviteljem župe Kaštel Sućurca, gdje je bio do 1. rujna 1964. godine. Za duhovnika Biskupskoga sjemeništa u Splitu imenovan je 2. srpnja 1964. godine. Za redovnoga predavača temeljnoga bogo-slovlja na splitskoj Bogosloviji imenovan je 6. rujna 1965. godine.

Osim spomenutih služba i imenovanja don Jerko je vršio i sljedeće pomoćne službe. Dana 19. siječnja 1971. godine imenovan je tajnikom Nadbiskupskoga vijeća za dijalog,² a na tu je istu službu ponovno imenovan 15. siječnja 1980. godine. Devetoga kolovoza 1972. imenovan je sudcem Interdijecezanskog suda I. stupnja u Splitu. I na tu je službu ponovno imenovan 18. studenoga 1978. godine.³

Od 10. lipnja 1976. godine imenovan je prosinodalnim ispitateljem temeljnoga bogoslovlja na Bogosloviji u Splitu. Za docenta temeljnoga bogoslovlja na *Teologiji u Splitu* imenovan je 20. ožujka 1975. godine.

Prema imenovanju od 26. rujna 1975. bio je profesor vjeronauka u Srednjoj školi za spremanje svećenika u Splitu - Odjelu za redovnice, a tu je službu vršio i prije toga.

Umro je 17. rujna 1980. godine, u Vinogradskoj bolnici u Zagrebu.⁴

Jerko - učenik

Rodio se u teško doba, između dvaju svjetskih ratova. Kao desetogodišnjak ušao je u biskupsko Malo sjemenište u Splitu, a primio ga je nadbiskup dr. *Frane Franić*, koji mu je bio profesor u gimnaziji, a poslije i u Bogosloviji. O godinama Jerkova školovanja nadbiskup Franić svjedoči: "U gimnaziji đak Barišić, među ostalim

---

1 Prema izjavi nadbiskupa dr. Frane Franića on ga je imenovao i bilježnikom Biskupskoga ordinarijata u Splitu. *Moje uspomene na dijecezanskog svećenika Jerka Barišića*. Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske, Split, 27. 1980., br. 5., str. 29.

2 Vidi: Kartoteka Biskupskog ordinarijata u Splitu.

3 Iz kartoteke Biskupskoga ordinarijata nije jasno do kada je vršio neke spomenute službe, jer nisu ubilježena razrješenja, nego samo ponovna imenovanja.

4 Prema kartoteci Nadbiskupske pismohrane u Splitu.

vrlo vrijednim kolegama, bio je ipak prvi. Za njega nije postojala druga ocjena osim odličan. Takav je bio i na igralištu kao nogometaš i na pozornici kao recitator i glumac, i u svom etičko-moralnom-vjerskom ponašanju. Ukratko, izvrstan sjemeništarač, fizički i psihički razvijen, u svemu iznad normale. Istim putem je nastavio u bogosloviji.”⁵

Njegov je suškolarac don Ivan Bilić potvrdio da je Jerko kao đak za cijeloga gimnazijskog vremena bio izvrstan. Kao “student gotovo sto-posto *summa cum laude*, te da je svima bio primjer kako treba učiti, kako treba raditi... kako treba šutjeti, živjeti za Boga i svoj narod.”⁶

Mnogo je primjera takvih svjedočanstava Jerkovih školskih kolega od kojih bi se mogle objaviti mnoge stranice živih dokaza da je već u najranijoj dobi živio za Boga, za Kristovu Crkvu, za svoj narod, za druge, posvećujući se posvema svojim svakodnevnim dužnostima: molitvi, učenju, drugim dnevnim obvezama i nalazeći smisao u svemu što je život nosio na putu prema cilju, koji je Jerko jasno vidio i prema njemu odvažno kročio.

Don Jerko - svećenik i župni upravitelj

Don Jerko je jedanaest godina bio dušobrižnik, u Tijarici i Kamensku pet, a u Kaštel Sućurcu šest godina (godinu dana kao župni pomoćnik, a pet kao župni upravitelj). Ako se i može govoriti isključivo o čovjekovim službama, ne može se čovjeka izdvojiti od njegova poslanja. Ono je bitna sastavnica njegova života, kao krv koja mu žilama kola. Tako je don Jerko cjelovito živio svoje svećeništvo, kako kao dušobrižnik, tako poslije kao odgojitelj, duhovnik, profesor i znanstvenik. Stoga nije čudno da su ga njegovi župljani doživljavali kao “anđela Božjega”⁷, svetoga svećenika⁸, skromnoga, nesebičnoga, zauzetoga – kako prema djetetu, mladiću, djevojci, tako i prema odraslima, osobito starijima i nemoćnima.

Prvu je službu župnoga upravitelja don Jerko vršio u župi Tijarici - Kamensku, od 1954. do 1959. godine. U teško poratno doba, u tomu krševitu, ali tada veoma živu i dobro napućenu kraju,

5 Frane Franić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 29.

6 Ivan Bilić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 35.

7 Celestin Tomić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 32.

8 Usp. *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, str. 29.

bez ikakva prijevoznoga sredstva, don Jerku nije ništa bilo teško. Mještani Kamenska kažu da bi, osim redovne nedjeljne sv. mise, više puta u tjednu, po žegi i studeni pješačio od župne kuće u Tijarici (četiri kilometra u jednomu pravcu!), da bi djeci držao *dotrinu*, učio ih pjevati misne pjesme, posjećivao obitelji, osobito starije i nemoćnije. Nakon njegova odlaska iz župe ljudi su o svomu dobrom don Jeri godinama pričali, a po njegovoj dobroti i brizi za njih i danas ga zahvalno spominju.

Don Jerko je pet sljedećih godina vršio službu župnoga upravitelja u župi Kaštel Sućurcu. Svojom je cjelovitom osobnošću brzo osvojio župljane. Oni su teško prihvatili njegov odlazak sa župe, kada ga je biskup Franić 1964. godine imenovao duhovnikom Maloga sjemeništa.⁹

Mnogi su Tijaričani, Kamenjani i Sućurani ispratili svoga dobrog župnika na posljednji počinak. Tadanji župnik Kaštel Sućurca, don Ante Jurić ml., posvjedočio je: "Vjernici Sućurca zahvaljuju Bogu i Gospi na Hladi, ponosni, što su imali sreću takva svećenika dobiti za župnika."¹⁰

Riječi koje na poseban način osvjetljaju cijeli don Jerkov život, njegovo svećeničko poslanje, na sprovodnoj je sv. misi izrekao dr. Ante Kusić: "Svoju knjigu *Da budu jedno* završio si riječima: 'Put kršćanskog sjedinjenja već je započeo i jednog će dana zablistati veliko svjetlo jedinstva. Dotle svatko od nas mora se pobrinuti da izvrši vlastitu dužnost u Kristu.'¹¹ (...) Ta riječ 'u Kristu' zapravo tumači svega Tebe. Ja ne znam, eto više od četrdeset godina, jedne tvoje riječi, jednoga tvoga propusta, jednog tvoga djela, gdje bi se moglo reći, da nisi bio dosljedan načelu 'vršiti svoju dužnost - u Kristu'. Krista si slijedio u savjesnosti, u uslužnosti, u osjećaju odgovornosti, u komuniciranju s ljudima, u poštovanju tuđe osobnosti, u nenametljivosti, u susretljivosti, u suživljavanju s radošću i s patnjama drugih. Bio si kršćanin, koji podnoseći sve - ne trpi ništa, čovjek toliko uravnotežen da 'udarce i dare - prima s jednakom hvalom'¹²

---

9 Usp. *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 30.

10 *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 36.

11 Riječi nadbiskupa Ramseya, nekadanjega primasa Anglikanske crkve, Jerko Barišić, *Da budu jedno*, Split, 1976., str. 162.

12 Ante Kusić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 31.

Don Jerko - učitelj

Nakon što je Malo sjemenište u Splitu 1963. godine ponovno otvoreno (naime, šest ga je godina komunistička vlast prisilno zatvorila), don Jerko je imenovan duhovnikom Sjemeništa. Osim redovitoga rada, a po želji i volji biskupa Franića, nastavio je produbljivati svoje znanje na području temeljnoga bogoslovlja. Radio je to, kao i sve svoje dužnosti, s mnogo mara i temeljitosti. Ondašnji dekan Bogoslovnoga fakulteta u Zagrebu o. dr. Celestin Tomić, o njegovu shvaćanju znanstvenoga rada kaže: "Moderator doktorske radnje, dr. Đuro Gračanin, zaslužan i poznat propovjednik, pisac i teolog, zapazio je u njemu snažan, pronicav i izoštren duh, istraživalačku dubinu i snagu, širinu erudicije te ga htio u svoje vrijeme zadržati kao svog asistenta i nasljednika."¹³

Don Jerko je bio profesor na Teologiji u Splitu za nekoliko bogoslovnih predmeta. Ondašnji rektor te visokoškolske ustanove dr. Ante Kusić svjedoči o don Jerkovoju spremnosti: "U svakom času bez riječi odbijanja bio (je) spreman biti od pomoći i stajati na raspolaganju, kad se radilo bilo o dobru zajednice, bilo o razveseljenju pojedinca..."¹⁴

Ima li išta ljepše i uzvišenije od činjenice kada se u jednoj cjelovitoj osobnosti osobito ističe dobrotu! Ona u don Jerkovu životu jednostavno nije mogla ostati skrivena. Svjedoče to i oni koji su s njim i uz njega živjeli, jednako kao i oni koji su ga povremeno susretali. "Upravo u tim letimičnim susretima, u kojima su osjetili tvoju dobrotu, mnogima od makarske franjevačke obitelji ostat ćeš trajno u sjećanju. (...) Da budu jedno, kakva li je to poruka za sve nas danas! Ta Kristova neostvarena, ali ostvariva čežnja ne vrijedi samo na području odijeljenih velikih Crkava, već na svakom području, gdje žive Kristovi učenici, pa i na području ove naše biskupije."¹⁵

Bogoslovi su svoga profesora doživljavali kao starijega brata i prijatelja, koji je ulijevao životni polet i bio "živi primjer pravog Kristova svećenika".¹⁶ Sjemeništarcu je oduševljavao, sokolio njegov blagi osmijeh "koji je izlazio iz dubine (njegovog) srca kao odraz nutarnjega sklada i nutarnjega jedinstva s Kristom".¹⁷

13 Celestin Tomić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 32.

14 Ante Kusić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 31.

15 Vice Kapetanović, *Vjesnik splitsko-makarske Nadbiskupije*, isto, str. 35.

16 Vinko Senader, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 37.

17 Ivan Čotić, *Vjesnik splitsko-makarske Nadbiskupije*, isto, str. 37.

U Srednjoj školi za spremanje svećenika – Odjelu za redovnice¹⁸ don Jerko je nekoliko godina predavao apologetiku. Radovale smo se njegovu satu, jer ne samo da je iz svoje bogate životne riznice davao znanje, nego je još više svjedočio svojom dobrotom, razumijevanjem, pažnjom i ljubavlju prema svima gimnazijalkama.

Don Jerko Barišić - ekumenist

Raditi na jedinstvu zajednica, Crkava i naroda može samo onaj tko je plemenit i skladan sam u sebi, u svojoj nutрини. Pokojni je don Jerko Barišić posjedovao tu temeljnu sklonost prema proučavanju i radu na sjedinjenju kršćana, pa je s neusiljenom lakoćom i vjеровјесниčkom zauzetošću mogao raditi za sjedinjenje svih Crkava. Svoju doktorsku disertaciju izradio je pod naslovom *Dijalog Istok – Zapad*.¹⁹ Izvadak iz te radnje tiskan je 1971. godine.

Crkva u svijetu godine 1976. objavila je drugu vrijednu knjigu dr. don Jerka Barišića: *Da budu jedno*. Knjiga sadrži znanstvenostručne rasprave o kršćanskom jedinstvu. Neke su objavljene u Crkvi u svijetu, a neke su od njih njegove rasprave o tomu znanstvenom pitanju. Njegova istraživanja nisu, međutim, samo znanstveno utemeljena nego ona odaju osobu koja vjeruje u Kristovu želju i u tomu smislu čini sve što može *da svi budu jedno*.²⁰

O Barišićevu radu na zbližavanju i ujedinjenju svih crkava naš ugledni teolog dr. Celestin Tomić kaže: "U svojim ... radovima otkriva i dubinu misli i širinu istraživanja i kritičku akribiju..."²¹ Don Jerko Barišić je, uza sve svoje obveze, redovito pratio ekumenska zbivanja među Hrvatima i u svijetu, sudjelovao je na znanstvenim skupovima i dao svoj doprinos sjedinjenju Crkava, što je razvidno iz njegovih rasprava, koje ga sve više potvrđuju kao zrela znanstvenika i ustrajnoga zagovornika kršćanskoga jedinstva.

Dr. don Jerko Barišić objavio je nekoliko znanstvenih radova s područja ekumenizma, u crkvenim časopisima, a najviše u *Crkvi u svijetu*. Ona je većinu njegovih rasprava objavila godine 1976. u

---

18 Klasična gimnazija u sastavu Sjemenišne gimnazije, osnovana je 1968. godine, za ženske redovničke zajednice u Nadbiskupiji; vidi: Berhmana Nazor, *Srednja škola za spremanje svećenika – Odjel za redovnice*. 300 obljetnica Splitskoga sjemeništa i Klasične gimnazije (1700.–2000.), Split, 2000., str. 599-608.

19 Jerko Barišić, *Dijalog Istok – Zapad*, Split, 1971.

20 Iv 17,21.

21 Celestin Tomić, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 33.

knjizi pod naslovom *Da budu jedno*. Budući da Barišićeve rasprave nisu sve uvrštene u tu knjigu, ovdje ih donosim, a i one koje su nastale poslije objavljivanja te knjige.

- Barišić, Jerko, *Jesu li moralna načela o modi zastarjela?* Bogoslovska smotra, Zagreb, 37 (1967) 1-2, str. 211-216 (zbornik II.). Predavanje na Teološko-pastoralnom tjednu u Zagrebu 1967.
- Barišić, Jerko, *Suvremeni lik biskupa*, Vjesnik Splitsko-makarske nadbiskupije, Split, 19 (1972), 4, str. 8-24.
- Barišić, Jerko, *Deseta obljetnica Dekreta o ekumenizmu*, Crkva u svijetu, 9 (1974), 4, str. 344-350.
- Barišić, Jerko, *Kolarićevi "Kršćani na drugi način"*, Crkva u svijetu, 11 (1976), 4, str. 389-390.
- Barišić, Jerko, *Kardinal Mercier - korifej katoličkog ekumenizma*, Obnovljeni život, Zagreb, 33 (1977), 3, str. 253-260.
- Barišić, Jerko, *Razgovori u Malinesu*, Crkva u svijetu 12 (1977), 2, str. 157-167.
- Barišić, Jerko, *Fernand Portal - otac ekumenizma u katolika*, Obnovljeni život, Zagreb, 33 (1978), 4, str. 335-355.
- Barišić, Jerko, *Anglikansko-katolička Deklaracija o auktoritetu u Crkvi*, Crkva u svijetu, 13 (1978), 2, str. 128-140.
- Barišić, Jerko, *Smjernice za dijalog između kršćana i muslimana*, Crkva u svijetu, 14 (1979), 2, str. 186-187.
- Barišić, Jerko, *Vladimir Solovjev i Hrvati*, Obnovljeni život, Zagreb, 35 (1980), 3, str. 458-479.
- Barišić, Jerko, *Solovjev i papinstvo*, Crkva u svijetu, 15 (1980), 2, str. 153-161.
- Barišić, Jerko, *Solovjev - ekumenist prije ekumenizma*, Crkva u svijetu, 16 (1981), 3, str. 242-246; 4, str. 338-345; 17, (1982), 1, str. 68-80.
- Barišić, Jerko, *Intelektualno obrazovanje u "Ratio fundamentalis"*, Put (Glasilo bogoslova), Split, 6 (1983), 5, str. 6-9.

Don Jerkove rasprave treba čitati s vjerom. Čitajući ih tako, čovjek ne može ostati nedirnut. Iz svih se njegovih članaka jasno očituje njegova želja za jedinstvom kršćana. Njegov pristup ekumenskim gibanjima je pouzdan i dobrohotan. On ne naglašava razlike, nego zajedničke danosti Crkava i vjernika pojedinaca. Raščlanjujući npr. našega velikog ekumenista Jurja Križanića (1617. ili 1618. - 1683.), don Jerko izdvaja veoma važnu misao:

“Ljubav je prva, najveća od kreposti, kraljica svih vrлина. Dosljedno, shizma koja ruši ljubav i jedinstvo jest najveći od svih grijeha”.²²

Moje osobno sjećanje

Premda moji prvi susreti s don Jerkom izmiču momu sjećanju, oni su se, prema opetovanu pričanju mojih roditelja, braće i sestara, živo urezali u moju svijest. Kao župnik naše župe krstio me je, a u našoj obiteljskoj kući, kao dvogodišnjemu djetetu, *in per.(iculo) mort.(is)*, podijelio mi sakrament sv. potvrde. Nakon toga, pričali su mi moji, svakodnevno bi svraćao i brižno pratio moj oporavak. Molio bi s nama kronicu. I nakon premještaja iz naše župe, katkad bi svratio u naše selo, u našu kuću. Kao dijete, sjećam se njegova dobrog, uvijek vedrog i nasmijanoga lica, a svaki susret i pomisao na njega u mojoj dječjoj mašti, pobuđivali su molitvu. To je, zapravo, bio način njegove prisutnosti u mojoj obitelji, pa tako i u mojim mislima.

Moji novi i produbljeniji susreti s don Jerkom događali su se za vrijeme moga školovanja, gdje mi je kao kandidatkinji predavao u Klasičnoj gimnaziji, koja se nalazila u Biskupskoj kuriji, gdje je tada i sam stanovao. Ugodno iznenađen mojim dolaskom u samostan (sam, naime, nije nikada izravno poticao odabir duhovnoga poziva, ali je svojim životom svjedočio o njegovoj uzvišenosti), kao da je pojačao svoju brigu i skrb za mene.

Što život više odmiče, to mi više izranjaju njegovi savjeti: da valja biti dobar, radišan, pošten, bogobojazan, da treba i mnogo znati, ali se time ne nadimati. Rado bi pričao da je u Sjemeništu naučio svirati i da mu je to veoma koristilo u radu na župama i u odgojnim zavodima. Onda nisam razumjela zašto je toliko naglašavao da svećenik treba znati neke osnove glazbe da bi u bogoslužju mogao Boga bolje slaviti. Danas su mi te njegove riječi često poticaj u momu radu s mladeži, osobito sa svećeničkim pripravnicima.

Bezbroj sam puta sa zahvalnošću otvorila Klaićev *Veliki rječnik stranih riječi*, don Jerkov dar prigodom mojega ispita zrelosti. Međutim, više od svih znakova pažnje, najdraži mi je bio osjećaj

---

22 Jerko Barišić, *Vladimir Soloujev i Hrvati*, *Obnovljeni život*, 35 (1980), br. 3., str. 464.

sigurnosti u don Jerkovu molitvu. Zajedno s mojom brojnom obitelji, 3. listopada 1976. godine, neskriveno oduševljen, prisustvovao je momu redovničkom oblačenju i privremenim zavjetima. Moje doživotne zavjete (1981.) pratio je iz vječnosti.

Uvjeren sam da mi je dobri Bog darovao milost da sam mogla u najtežim don Jerkovim trenutcima, zajedno s njegovom rođenim sestrama, Marijom i Jelenom, svakodnevno, sve do trenutka njegova preseljenja k nebeskomu Ocu, biti uz njega, dok je teško bolestan ležao, u Vinogradskoj bolnici, u Zagrebu. Tako sam svjedok njegova vjerničkoga predanja, njegove ustrajne strpljivosti u njegovoj teškoj bolesti, njegova predanoga prihvaćanja smrti iz Božje ruke, premda je žarko želio živjeti i nadao se dovršiti mnoge započete poslove. Kako je, unatoč snažne želje za životom, don Jerko podnosio patničko predvečerje svoga ovozemaljskoga života posvjedočio je i župnik Vinogradske bolnice, dr. Fabijan Bareta, navodeći riječi don Jerkova liječnika, koji je prekinuo odmor da bi mu pružio pomoć: "Divan je to čovjek. Strpljiv, tih, inteligentan ..." "Takav je bio život don Jerka u Vinogradskoj bolnici" potvrđuje vlč. Bareta, "život svjedočenja i potvrde prihvaćanja patnje i smrti."²³

Danas bi naš dobri don Jerko imao samo sedamdeset pet godina života, a već je odavno Gospodin htio da on dovrši svoje ovozemaljske naume. Čovjek se zbunjen pita: Zašto je sve to tako? Što je to i kada je naše ovozemaljsko po Božju (ne)dovršeno i zašto Bogu nije stalo do nekih ljudskih namjera? Jedno je sigurno: mudro živi samo onaj tko zna svoje dane brojiti²⁴ i upravljati ih prema vječnosti. U pokojnomu don Jerku imali smo živi primjer takvoga mudraca. Hvala mu za sve!

²³ Fabijan Bareta, *Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske*, isto, str. 34.

²⁴ Usp. Ps 90,12.